

Memorie van toelichting

I ALGEMEEN

1. Inleiding

Mensenrechten, wederzijds respect en menselijke waardigheid zijn geen rustig bezit. Met de wijze waarop zij worden geborgd en beschermd wordt in verschillende tijden op een verschillende manier omgegaan. Grondrechten, democratie en rechtsstaat vertegenwoordigen als historische verworvenheden een immateriële waarde van grote betekenis. Dat wordt dan ook benadrukt in vele verdragen, andere documenten en rechterlijke uitspraken die tezamen mede de grondslag vormen voor de nationale en internationale rechtsorde. Al in de Universele Verklaring voor de Rechten van de Mens van 1948, wordt het van het grootste belang geacht "dat de rechten van de mens beschermd worden door de suprematie van het recht, opdat de mens niet gedwongen worde om in laatste instantie zijn toevlucht te nemen tot opstand tegen tirannie en onderdrukking". De preambule van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) van 1950 voegt daaraan onder andere toe dat "de handhaving van gerechtigheid en vrede steunt op een waarlijk democratische regeringsvorm en op het gemeenschappelijk begrip en de gemeenschappelijke eerbiediging van de rechten van de mens". Ook de in het Handvest van de Verenigde Naties (VN) vastgelegde doelstellingen over mensenrechten zijn nog onverkort van kracht: "Internationale samenwerking bereiken om internationale problemen van economische, sociale, culturele of humanitaire aard op te lossen en respect voor de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden voor allen, zonder onderscheid van ras, geslacht, taal of godsdienst te bevorderen en aan te moedigen".

Artikel 90 van de Grondwet geeft uitdrukking aan het belang van internationale samenwerking en bevordering van de internationale rechtsorde door te bepalen dat de regering de internationale rechtsorde bevordert. Mensenrechten maken daarvan een essentieel onderdeel uit en werken door in de nationale rechtsorde. Daarnaast kent de Grondwet uiteraard zelf een grondrechtencatalogus, waarin bijvoorbeeld het recht op gelijke behandeling, vrijheid van meningsuiting, godsdienstvrijheid en privacy zijn opgenomen. Het borgen en handhaven van deze rechten is één van de kenmerken van een democratische rechtsstaat. Nederland heeft, als het gaat om het respecteren van mensenrechten én om het uitdragen daarvan, zowel nationaal als internationaal, een reputatie hoog te houden.

Het kabinet hecht veel belang aan een effectieve mensenrechtenbescherming in binnen- en buitenland. Democratie, grondrechten en mensenrechten vormen dan ook belangrijke pijlers onder het Beleidsprogramma 2007-2011. In internationaal verband, zowel binnen de Verenigde Naties als de Raad van Europa, is afgesproken dat alle lidstaten een nationaal mensenrechteninstituut oprichten. Mede tegen deze achtergrond speelt al langere tijd de politieke en maatschappelijke discussie over de oprichting van een zelfstandig, onafhankelijk, nationaal mensenrechteninstituut in Nederland.

In Nederland houden verschillende publieke instituten en niet-gouvernementele organisaties zich bezig met mensenrechten. Er ontbreekt echter een deskundig instituut dat een onafhankelijke en samenhangende visie kan geven op de manier waarop met spanningen tussen mensenrechten moet worden omgegaan en zich in meer algemene zin kan bezig houden met bepaalde mensenrechtenkwesaties. Bovendien ontbreekt een centraal aanspreek- en informatiepunt voor Nederlandse, buitenlandse en internationale organisaties. Het kabinet heeft daarom in een brief van 18 juli 2008 aan de Tweede Kamer meegedeeld dat het besloten heeft om in Nederland een mensenrechteninstituut op te richten.

Dit wetsvoorstel strekt ertoe dit mensenrechteninstituut op te richten. Voorgesteld wordt de Commissie gelijke behandeling (Cgb) om te vormen tot het College voor mensenrechten en gelijke behandeling (hierna: Cmgb). Het Cmgb zal tot doel hebben de mensenrechten en de gelijke behandeling in Nederland te beschermen en de naleving daarvan te bevorderen. De huidige omvang van taken op het gebied van de gelijke behandeling blijven gehandhaafd en de taken van een mensenrechteninstituut worden hier in logisch verband aan toegevoegd.

Het Cmgb zal een cruciale schakel zijn tussen het maatschappelijk middenveld, nationale en internationale organisaties. Zo zal het op belangrijke wijze bijdragen aan het vertalen van

menselijke waardigheid als beginsel, naar handreikingen om aan dat beginsel in de praktijk vorm te geven. Het Cmgb wordt hiermee de hoeder van de menselijke waardigheid.

2. Achtergrond

Het belang van een mensenrechteninstituut heeft de Nederlandse regering al eerder onderkend met de aanvaarding van de VN-resolutie van 20 december 1993 en de daarbij opgenomen Paris Principles, alsmede met de aanbeveling R (97) 14 van het Comité van Ministers van de Raad van Europa. Voorts deed Nederland bij de kandidaatstelling voor het lidmaatschap van de Mensenrechtenraad van de VN in 2005 en 2006 toezeggingen tot oprichting van een mensenrechteninstituut. In de plechtige belofte (pledge) door Nederland van 23 februari 2007 voor de verkiezing van een zetel in de VN Mensenrechtenraad is de oprichting van een mensenrechteninstituut expliciet genoemd.

De Tweede Kamer heeft meermalen aandacht besteed aan de oprichting van een mensenrechteninstituut. Onder meer door een verzoek aan de regering om met een reactie te komen op een door het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten (NJCM) uitgebrachte studie naar de haalbaarheid van een mensenrechteninstituut. In 2001 zegden de toenmalige Minister van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties toe een voorontwerp op te stellen voor een regeling inzake de instelling van een nationale mensenrechtencommissie. De Tweede Kamer heeft in 2006 de motie-Karimi, Koenders en Koşer Kaya aangenomen, waarin de regering wordt verzocht zo spoedig mogelijk alle beleidsmatige en juridische voorbereidingen te treffen om te komen tot de oprichting van een mensenrechteninstituut.

In de periode 2005-2007 heeft een consortium van de Nationale ombudsman (No), het College bescherming persoonsgegevens (Cbp), de Commissie gelijke behandeling (Cgb) en het Studie- en Informatiecentrum Mensenrechten (SIM) een aantal rapportages uitgebracht over de mogelijke blauwdruk voor een mensenrechteninstituut. In april 2007 heeft het Consortium het samenvattend rapport "Mensenrechten verplichten en verbinden" aangeboden aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het rapport beveelt aan om, met instandhouding van de bestaande mensenrechtelijke infrastructuur, te komen tot de oprichting van een nieuw instituut.

Ook niet-gouvernementele organisaties (ngo's) hebben opgeroepen tot de oprichting van een mensenrechteninstituut.

Het kabinet heeft op 18 juli 2008 een reactie op de motie- Karimi c.s. en het rapport naar de Tweede Kamer gestuurd. In dat standpunt licht het kabinet de overweging toe om het instituut van een twinning of shared services model bij de Nationale ombudsman onder te brengen.

Onder leiding van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) is in die periode een stuurgroep ingericht. Deze stuurgroep heeft de realisatie en de taken van de nieuwe organisatie uitgewerkt. In deze stuurgroep hadden zitting de Nationale ombudsman, de voorzitter van het College bescherming persoonsgegevens, de voorzitter van de Commissie gelijke behandeling, de directeur van het Studie- en Informatiecentrum Mensenrechten en vertegenwoordigers van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Justitie, Buitenlandse Zaken, Jeugd en Gezin en Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Bij brief van 10 juli 2009 heeft het kabinet aangekondigd dat de nieuwe mensenrechten-organisatie en de Commissie gelijke behandeling samen in één organisatie opgaan. In paragraaf 3.1 wordt nader ingegaan op de keuze voor deze integratie.

2.1 Paris Principles

In de brief van het kabinet van 18 juli 2008 zijn randvoorwaarden voor de organisatie opgenomen. Een belangrijke voorwaarde is dat voldaan moet worden aan internationale eisen.

De VN hebben een aantal criteria geformuleerd voor (de instelling) van nationale mensenrechteninstellingen, die zijn opgenomen in de Paris Principles. Wil het instituut in aanmerking komen voor de zogenoemde A-status (volwaardige deelname bij de International Co-ordinating Committee of National Institutions for the Protection and Promotion of Human Rights (ICC)), dan moet de nationale overheid een instituut oprichten dat de taak heeft mensenrechten te beschermen en de naleving daarvan te bevorderen. Zo'n instituut moet aan verschillende voorwaarden voldoen. De belangrijkste eisen zijn onafhankelijkheid, een publiekrechtelijke basis en een zo ruim mogelijk mandaat, dat alle mensenrechten omvat. De Paris Principles eisen dat het instituut onafhankelijk (van de overheid) is. Het instituut dient in staat te zijn, zijn prioriteiten vast te stellen op basis van een wettelijk omschreven mandaat waarin de bevoegdheid is vastgelegd om zelfstandig, vrij van sturing door de overheid onderzoek te doen naar schendingen van de mensenrechten, toezicht te houden op de naleving van de mensenrechten, standpunten in te nemen en een breed publiek voor te lichten.

Ondanks de gewenste onafhankelijkheid van het instituut kan dit niet volledig worden gescheiden van de overheid. In tegenstelling tot een niet-gouvernementele organisatie is het werken binnen een mandaat bij wet voorgeschreven. De wetgever heeft dan ook een centrale rol bij het bepalen van de aard en de omvang van deze opdracht. Daarnaast zal de regering het budget toekennen en voorwaarden opstellen voor de financiering. Ook kan de regering een rol spelen bij de benoeming van de leden van het instituut.

Daarnaast stellen de Paris Principles eisen aan pluriformiteit: de organisatie moet een weerspiegeling zijn van verschillende -bij mensenrechtenbescherming betrokken- sectoren van de maatschappij.

Nationale overheden zijn vrij om de meest geschikte structuur voor het instituut te kiezen, zo lang die maar voldoet aan de genoemde uitgangspunten en voorwaarden.

Voor verkrijging van de A-status wordt door de VN nagegaan of de taken die aan het nationale instituut voor de mensenrechten zijn opgedragen voldoen aan de minimumeisen van de Paris Principles. Deze A-status kan overigens niet eerder worden toegekend dan na indiening van het eerste jaarverslag van de nieuwe organisatie. Na het verkrijgen van de A-status in de huidige VN-ranking van mensenrechteninstellingen kan Nederland volwaardig (met stemrecht) deelnemen aan de UN Group of National Human Rights Institutions. Zonder een instituut met de A-status kan Nederland hooguit meedoen als toehoorder. Op dit moment heeft de Cgb –vanwege de beperkte omvang van haar mandaat- een B-accreditatie bij de International Co-ordinating Committee van Nationale mensenrechteninstellingen.

De taken die in de Paris Principles worden genoemd zijn:

- a. adviseren, rapporteren en monitoren op nationaal niveau;
- b. bevordering van de harmonisatie van nationale wetgeving aan internationale standaarden;
- c. het bepleiten van ratificatie van internationale instrumenten;
- d. het meewerken aan en adviseren over rapportages op internationaal niveau;
- e. samenwerking en afvaardiging op internationaal niveau;
- f. ondersteuning van en deelname aan onderzoek en onderwijs;
- g. bijdragen aan bekendheid van (inspanningen gericht tegen schendingen van) mensenrechten door voorlichting, educatie en publiciteit.

Het kabinet streeft naar het verkrijgen van de A-status in VN-verband. Daarom zijn de taken en functies van de nieuwe organisatie zodanig beschreven dat zij voldoen aan de Paris Principles en is de wettelijke basis geregeld.

2.2 Raad van Europa

Het Comité van Ministers van de Raad van Europa, waarin ook Nederland zitting heeft, riep lidstaten in 1997 op om een mensenrechteninstituut op te richten, waarin de verschillende maatschappelijke stromingen vertegenwoordigd zijn. Zo'n nationaal instituut moet zoveel mogelijk steunen op de ervaring van bestaande mensenrechteninstellingen en mensenrechtenorganisaties. Het instituut moet bevorderen dat deze instellingen en organisaties ervaringen uitwisselen met elkaar en met de Raad van Europa. Net als de VN biedt het Comité de lidstaten de ruimte om bij de vormgeving rekening te houden met nationale bijzonderheden.

2.3 Motie van het Kamerlid Schinkelshoek

De Tweede Kamer heeft de motie van het Kamerlid Schinkelshoek aanvaard. Hierin roept de Tweede Kamer op te onderzoeken of de taken van de nieuwe organisatie ondergebracht kunnen worden bij bestaande instellingen en organisaties. Op 10 juli 2009 heeft het kabinet daarom een herzien standpunt ingenomen. In plaats van een aansluiting op basis van een twinning of shared services model bij de Nationale ombudsman, wordt in dit nader kabinetsstandpunt voorgesteld het instituut te integreren met de Cgb. Om die reden komt er nu één nieuwe organisatie voor mensenrechten en gelijke behandeling.

3. De vormgeving, het mandaat en de taken van de nieuwe organisatie

3.1. Integratie met de Commissie gelijke behandeling

De Algemene wet gelijke behandeling (hoofdstuk 2) voorziet in de instelling van een toegankelijke en onafhankelijke Commissie gelijke behandeling. De Cgb is een zelfstandig bestuursorgaan en bestaat uit negen leden. De Cgb is in 1994 opgericht met het doel dat mensen die menen gediscrimineerd te zijn, zich op eenvoudige wijze kunnen wenden tot een afzonderlijk overheidsorgaan dat is belast met het toezicht op de naleving van de wet. De Commissie is belast met het onderzoek en de beoordeling of een bepaalde gedraging moet worden aangemerkt als een

door de wet verboden vorm van onderscheid. Daarnaast geeft de Cgb gevraagd en ongevraagd adviezen over gelijke behandeling. Bovendien rapporteert de Cgb aan internationale instanties.

De Paris Principles schrijven niet voor hoe het instituut zich moet verhouden tot andere instituten en organisaties die actief zijn op het terrein van de mensenrechten. Het kabinet heeft de volgende overwegingen om de nieuwe organisatie met de Cgb te integreren.

Een eerste overweging is dat het gelijkheidsbeginsel niet alleen een zelfstandig mensenrecht is, maar ook onlosmakelijk onderdeel is van alle andere mensenrechten. Het respect voor wat de menselijke persoon eigen is, vormt de kern en grondslag van de bescherming van de rechten van de mens. Daarvan getuigen de eerste artikelen van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Het verbod van discriminatie – gedragingen die mensen precies in wat hun eigen is, aantasten en zo hun waardigheid schenden – is daarvan de meest directe uiting. Het discriminatieverbod beschermt aldus ook vrijheden zoals die van godsdienst en levensovertuiging en de lichamelijke – ook seksuele – integriteit. Het discriminatieverbod is dus zowel een zeer fundamentele constitutionele norm als een grondrecht dat alleen met veel inlevingsvermogen in de diversiteit van het leven kan worden gehandhaafd. De combinatie van mensenrechtelijke taken met de volle omvang van de gelijkebehandelingsstaken van de Cgb tot synergie, die aan horizontale en verticale aspecten van de betrokken rechten ten goede komt.

Daarnaast heeft het kabinet ook meer praktische overwegingen voor deze integratie, namelijk dat deze past binnen het kabinetsbeleid om het aantal overheidsorganisaties niet uit te breiden en ook in andere landen een integratie tussen het gelijke behandelingsorgaan en het mensenrechteninstituut succesvol is gebleken.

Een belangrijke eis voor de integratie van het mensenrechteninstituut met de Cgb is dat bestaande taken van de Cgb op het gebied van onderzoek en oordelen omtrent gelijke behandeling gehandhaafd blijven en niet aan belang en omvang inboeten. Het kabinet acht het belang van deze taken groot. Nederland heeft op basis van Europese regelgeving (de richtlijnen op het terrein van gelijke behandeling) met de Cgb een instantie die toezicht houdt op de gelijke behandeling in een lidstaat. De voorwaarden die verbonden zijn aan zo'n instantie vereisen ook dat de gelijke behandelingstaak van de huidige Cgb overeind blijft. Deze Europese voorwaarden voor een equality body, zoals de onafhankelijkheid en het toekennen van een budget, sluiten overigens aan bij de Paris Principles.

Alhoewel gelijke behandeling ook een zelfstandig mensenrecht is, is er voor gekozen in de naam en de taakomschrijving duidelijk naar voren te laten komen dat het Cmgb zich bezig houdt met mensenrechten én gelijke behandeling.

3.2 Mandaat

Het Cmgb krijgt een breed mandaat. Het Cmgb kan zich bezig houden met de bescherming van alle mensenrechten in Nederland. Mensenrechten zijn opgenomen in de Grondwet, maar ook in verdragen. Het Cmgb moet flexibel kunnen opereren en prioriteiten kunnen stellen bij het opstellen van een werkprogramma. Daarom wordt in de wet geen definitie van mensenrechten opgenomen.

De mensenrechten waarover het Cmgb zich kan uitspreken betreffen onder andere die zijn vastgelegd in

- de Grondwet;
- de Universele verklaring voor de Rechten van de Mens;
- het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden;
- het Europees Sociaal Handvest;
- het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie;
- het Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten;
- het Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele rechten;
- het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie;
- het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of ontterende behandeling of bestraffing;
- het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen;
- het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap.

Daarnaast valt te denken aan zogenoemd *soft law*, zoals bijvoorbeeld de Europese gevangenisregels (*Prison Rules*) en vele verklaringen en aanbevelingen van de (Parlementaire Assemblee van de) Raad van Europa, alsook VN-richtlijnen. Dit is een niet limitatieve opsomming. Zoals gezegd kan het Cmgb zich ook richten op mensenrechten opgenomen in andere (toekomstige) verdragen, overeenkomsten en nationale (uitvoerings)wetgeving.

Zoals ook blijkt uit de hiervoor genoemde mensenrechtendocumenten, omvat de reikwijdte van het mandaat zowel klassieke grondrechten als sociale grondrechten. Klassieke en sociale grondrechten vormen de uitdrukking van het beginsel dat de overheid in een rechtsstaat een tweezijdige verantwoordelijkheid heeft voor het garanderen van de vrijheid van de burger. Enerzijds door de plicht zich te onthouden van (ongerechtvaardigde) overheidsinmenging, anderzijds door de inspanningsplicht voorwaarden te scheppen voor het vrij functioneren van de burger. Beide overheidsplichten worden gegarandeerd door primair de klassieke respectievelijk de sociale grondrechten. De scheidslijnen tussen beide is echter niet altijd scherp, omdat sommige grondrechten zowel klassieke als sociale elementen betreffen, zoals de onderwijsvrijheid. Daarnaast kan de plicht tot overheidsoptreden ook voortvloeien uit klassieke mensenrechten; de zogenoemde positieve verplichtingen. Mensenrechten gelden in iedere verhouding tot de overheid, maar kunnen soms tevens doorwerken in verhoudingen tussen burgers onderling. Een voorbeeld van deze zogenoemde horizontale werking is de toepassing van het verbod van discriminatie op grond van geslacht in de verhouding tussen werkgevers en werknemers.

Dat het Cmgb zich met (de schendingen van) alle mensenrechten bezig kan houden, betekent niet dat dit voor alle rechten in dezelfde mate ook zal gebeuren. Het is aan het Cmgb om beslissingen te nemen over zijn werkzaamheden en bezigheden en dus ook de prioritering daarbij.

3.3 Wettelijke taken

De wettelijke taken die nu zijn toegekend aan de Cgb gaan over naar de geïntegreerde organisatie: het College voor mensenrechten en gelijke behandeling. De nieuwe taken worden daar in een logisch verband aan toegevoegd. Het Cmgb krijgt de volgende taken:

- onderzoek en oordeel op het terrein van gelijke behandeling;
- anderszins onderzoek doen naar de bescherming van mensenrechten en gelijke behandeling en het initiëren van zulk onderzoek of het bijdragen daaraan;
- het rapporteren over en het doen van aanbevelingen op het terrein van mensenrechten en gelijke behandeling;
- advisering over (concept)wet- en regelgeving die direct of indirect betrekking heeft op mensenrechten;
- het geven van voorlichting op het terrein van mensenrechten en gelijke behandeling;
- bevorderen van educatie en bewustwording op het gebied van mensenrechten en gelijke behandeling;
- contact onderhouden met maatschappelijke organisaties en met nationale, Europese en internationale instellingen;
- bemoedigen van de ratificatie van verdragen op het terrein van rechten van de mens en gelijke behandeling en het bevorderen van de toepassing daarvan.

Deze taken zijn in de artikelsgewijze toelichting nader toegelicht.

3.4 Taken in verhouding tot andere organisaties

In Nederland zijn tientallen organisaties actief op het gebied van mensenrechten. De Nationale ombudsman, de Commissie gelijke behandeling, het College bescherming persoonsgegevens en het Studie- en Informatiecentrum Mensenrechten (SIM) houden zich op hun eigen terrein (ook) bezig met de bevordering van de mensenrechten. Daarnaast zijn onder meer organisaties als Amnesty International, VluchtelingenWerk, het Bureau Nationaal Rapporteur Mensenhandel, de Commissie mensenrechten van de Adviesraad Internationale Vraagstukken en het Nederlands Helsinki Comité en het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten actief op het gebied van mensenrechten. Het toekomstige Huis voor Democratie en Rechtsstaat heeft een rol in de mensenrechteneducatie.

Tot dusverre bestrijken de Nederlandse organisaties en instituten ieder een deel van het mensenrechtelijke terrein en belichten mensenrechtenvraagstukken elk vanuit hun eigen specifieke perspectief. Er is echter ook behoefte aan advies en opinies over, en onderzoek naar mensenrechtelijke vraagstukken en voorstellen in hun volle omvang en in onderlinge samenhang. Het Cmgb kan hierin een rol van betekenis vervullen.

In opdracht van de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is door de brede stuurgroep voor het nationaal instituut voor de rechten van de mens in 2008 een analyse opgesteld van de taken van de nieuwe organisatie ten opzichte van andere spelers op het terrein van mensenrechten, opdat overlapping van werkzaamheden vermeden wordt.

Deze stuurgroep heeft geconcludeerd dat de nieuwe organisatie, met het minimumtakenpakket volgens de Paris Principles, meerwaarde zal hebben en lacunes zal opvullen, zonder dat werkzaamheden dubbel worden uitgevoerd.

Het Cmgb zal een meerwaarde hebben in de hoedanigheid van:

1. een herkenbaar, onafhankelijk mensenrechteninstituut, dat in samenwerking met andere organisaties en instituten een onafhankelijke en samenhangende visie kan vormen op de bescherming van mensenrechten en de manier waarop in Nederland met deze mensenrechten en eventuele spanningen daartussen kan worden omgegaan, en dat daarover kan adviseren, informeren en communiceren, nationaal en internationaal;
2. een instantie die belast is met het gezaghebbend en integraal adviseren en rapporteren over mensenrechtenkwesties, waaronder die in algemeen verbindende voorschriften en beleidsdocumenten;
3. een algemeen en laagdrempelig loket voor alle soorten vragen over mensenrechten;
4. een centraal informatie- en aanspreekpunt voor Nederlandse, buitenlandse en internationale organisaties, waaronder VN-organisaties, de Raad van Europa en met Europese en nationale mensenrechteninstituten van andere staten.

Het omvangrijke werkterrein in relatie tot de relatief beperkte omvang van het Cmgb leidt ertoe dat de organisatie gebruik zal maken van de expertise die bij andere organisaties aanwezig is. De manier waarop die samenwerking gestalte krijgt, is aan de organisatie zelf. Het Cmgb zal nauwe samenwerking met deze organisaties zoeken, maar kan ook ondersteuning bieden. Dubbele uitvoering van werkzaamheden wordt voorkomen door juiste beleidsmatige keuzes voor het instituut op te nemen in een beleids- dan wel uitvoeringsplan.

3.5 Interne organisatie

De taken worden aan het Cmgb als geheel opgedragen. Het is aan het Cmgb om te bepalen hoe de taken worden verdeeld tussen de verschillende leden en binnen het bureau. Het Cmgb heeft, net als de Cgb nu, een voorzitter en twee ondervoorzitters. Net als nu in het rechtspositiereglement van de Cgb is vastgelegd dat de voorzitter de werkzaamheden verdeelt tussen de leden en de plaatsvervangende leden, zal dit ook voor het Cmgb worden vastgelegd. Op die manier heeft het Cmgb de vrijheid de werkzaamheden naar eigen inzicht te verdelen. In de wet wordt bepaald dat één afdeling zich bezig houdt met de oordelen- en onderzoekstaak met betrekking tot gelijke behandeling. Dit wordt in de artikelsgewijze toelichting nader toegelicht.

4. Financiën en lasten

4.1. Financiën

Het kabinet wil de vorming van het Cmgb voor de Rijksbegroting budgettair neutraal laten plaatsvinden. Er zijn afspraken gemaakt over de financiering. De Minister van Justitie is thans verantwoordelijk voor het beheer van de Cgb. Gelet op de keuze om de nieuwe organisatie te integreren met de Cgb, neemt de Minister van Justitie ook de beheersverantwoordelijkheid voor de nieuw te vormen organisatie op zich. De Minister van Justitie is ook verantwoordelijk voor de oprichtingskosten van het instituut. Het uitgangspunt is dat er een degelijke en sobere uitvoering van de nieuwe taken komt. Het totale budget van het Cmgb bestaat uit het budget van de Cgb verhoogd met 900.000 euro. Daaraan wordt bijgedragen door de Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Justitie, Onderwijs Cultuur en Wetenschappen, Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Buitenlandse Zaken, Sociale Zaken en Werkgelegenheid en voor Wonen Wijken en Integratie.

Het instituut moet volgens de Paris Principles ook zijn eigen financiën kunnen beheren via overeengekomen toewijzingen uit de rijksbegroting. Het Cmgb wordt gefinancierd door het Rijk. Daartoe moet het Cmgb elk jaar een begroting indienen die de goedkeuring behoeft van de Minister van Justitie.

4.2. Administratieve lasten

Dit wetsvoorstel heeft beperkte gevolgen voor de lasten voor bedrijven en non-profitinstellingen in verband met de plicht aan het Cmgb inlichtingen te verstrekken wanneer het College deze in verband met zijn taak nodig heeft (artikel 5 van het onderhavige wetsvoorstel).

In de Algemene wet gelijke behandeling was deze plicht al opgenomen (artikel 19), maar deze wordt breder nu het Cmgb taken krijgt op het terrein van andere mensenrechten. Aangezien het onderzoek op het brede mensenrechtenterrein zich naar verwachting vooral zal richten op de overheid(sorganen), blijft de verhoging van de administratieve lasten voor bedrijven en non-profitinstellingen beperkt. De verwachting en inschatting is dat hooguit 20 bedrijven en non-profitinstellingen per jaar om informatie zullen worden gevraagd als bedoeld in artikel 5 van de wet. Dit betekent een verhoging van de administratieve lasten met 4200 euro en 10.000 minuten.

Dit wetsvoorstel heeft geen gevolgen voor de administratieve lasten van burgers, aangezien het Cmgb geen individuele klachtenbehandeling op het brede mensenrechtenterrein als taak krijgt.

4.3. Werklast rechterlijke macht

Een geringe werklastvermeerdering van de rechterlijke macht is te verwachten, nu het Cmgb in rechte kan vorderen dat een gedraging in strijd is met een mensenrecht. Deze bevoegdheid is nu slechts beperkt tot gelijke behandeling. Gezien de ervaringen bij buitenlandse mensenrechteninstellingen die hiertoe bevoegd zijn, is de verwachting dat het hier om maximaal drie zaken per jaar zal gaan.

4.4. Gevolgen voor decentrale overheden

Dit wetsvoorstel legt geen taken op aan decentrale overheden en heeft daarmee geen gevolgen voor decentrale overheden. Decentrale overheden zullen na inwerkingtreding van de wet wel het Cmgb om advies kunnen vragen. Tevens kan het Cmgb decentrale overheden uit eigen beweging adviseren over algemeen verbindende voorschriften en beleid.

5. De verhouding tot andere wetgeving

5.1. De Algemene wet gelijke behandeling

De taken, bevoegdheden en samenstelling van de Commissie gelijke behandeling zijn momenteel geregeld in hoofdstuk 2 van de Algemene wet gelijke behandeling. Vanuit het oogpunt van toegankelijkheid van de wetgeving, duidelijkheid en wetsystematiek is ervoor gekozen in een aparte wet alle huidige taken van de Commissie gelijke behandeling, alsmede de nieuwe taken van het mensenrechteninstituut op te nemen. Het toekomstige Cmgb zal immers over meer dan alleen gelijke behandeling gaan, waardoor een plaats in de Algemene wet gelijke behandeling nu niet langer voor de hand ligt. Hoofdstuk 2 (De commissie gelijke behandeling) van de Algemene wet gelijke behandeling komt daarmee te vervallen.

In dit wetsvoorstel zijn de bepalingen uit de Algemene wet gelijke behandeling, die betrekking hebben op de taken en bevoegdheden van de Commissie gelijke behandeling, zoveel mogelijk overgenomen. Ook de onderliggende besluiten blijven, behoudens enkele noodzakelijke aanpassingen in stand.

Enkele bepalingen uit de huidige Algemene wet gelijke behandeling moeten worden aangepast aangezien de Commissie gelijke behandeling, conform de toezegging van de Minister van Justitie in de brief van 31 januari 2008 onder de werking van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen moet worden gebracht.

5.2. Kaderwet zelfstandige bestuursorganen

De Kaderwet zelfstandige bestuursorganen wordt van toepassing op het Cmgb. Het gaat hier immers om een bestuursorgaan van de centrale overheid dat bij wet met openbaar gezag is bekleed en dat niet hiërarchisch ondergeschikt is aan een Minister.

Artikel 3 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen stelt dat een zelfstandig bestuursorgaan alleen kan worden ingesteld indien

- a. er behoefte is aan onafhankelijke oordeelsvorming op grond van specifieke deskundigheid;
- b. er sprake is van strikt regelgebonden uitvoering in een groot aantal specifieke gevallen;
- c. participatie van maatschappelijke organisaties in verband met de aard van de betrokken bestuurstaak bijzonder aangewezen moet worden geacht.

Er is hier sprake van het instellingscriterium onder a: er is behoefte aan onafhankelijke oordeelsvorming op grond van specifieke deskundigheid. Het Cmgb moet onafhankelijk van de politiek een opinie kunnen vormen over de schending van mensenrechten en de wetgeving gelijke behandeling. Dit is vereist op grond van de Paris Principles en geldt ook op basis van Europeesrechtelijke regelgeving voor een gelijkebehandelingsorgaan. In verband met de noodzakelijke onafhankelijkheid wordt een uitzondering gemaakt op de artikelen 21 en 22, waarin de bevoegdheid van de Minister is vastgelegd beleidsregels vast te stellen en -als ultimum remedium- besluiten te vernietigen. Tevens wordt een uitzondering gemaakt op artikel 12 van die wet (de bevoegdheid van de Minister tot strafschorsing of strafontslag van leden van het Cmgb). Ten slotte wordt geregeld dat in afwijking van artikel 20 van de Kaderwet, het Cmgb kan weigeren inlichtingen te verstrekken of inzage te geven in zakelijke gegevens en bescheiden, met betrekking tot de inhoud en de aanpak van lopende onderzoeken. De Minister van Justitie heeft deze uitzonderingen eerder voor de Commissie gelijke behandeling aangekondigd. In de artikelsgewijze toelichting worden deze uitzonderingen nader toegelicht.

5.3. Kaderwet adviescolleges

Aangezien het Cmgb een wettelijke adviestaak krijgt, wordt zij een adviescollege als bedoeld in artikel 1, onder a, van de Kaderwet adviescolleges. De Kaderwet is daarmee van toepassing, met uitzondering van de hoofdstukken 3 en 5 en artikel 28, omdat advisering niet de hoofdtaak van het Cmgb wordt.

5.4. Wet Nationale ombudsman

Het onderhavige wetsvoorstel heeft geen wijziging tot gevolg ten opzichte van de Wet Nationale ombudsman. De Cgb had de mogelijkheid een onderzoek in te stellen naar een onderscheid makende gedraging van een administratief orgaan. Het Cmgb zal op dezelfde wijze fungeren als wettelijk geregelde administratiefrechtelijke voorziening die eerst moet worden doorlopen, wanneer het gaat om een onderzoek naar onderscheid. Na afhandeling van de zaak herleeft de bevoegdheid van de Nationale ombudsman om kennis te nemen van een klacht tegen een administratief orgaan wegens onbehoorlijk handelen. Het Cmgb krijgt geen individuele klachtbehandeling op het bredere mensenrechtenterrein als taak. Dit betekent dat de Nationale ombudsman de aangewezen instantie is om klachten over bestuursorganen, ook als die aan mensenrechten raken, te behandelen.

5.5. Wet bescherming persoonsgegevens

In het kabinetsstandpunt over het advies van de Adviescommissie veiligheid en de persoonlijke levenssfeer en de evaluatie van de Wet bescherming persoonsgegevens is aangekondigd dat bij gelegenheid van het opstellen van wetgeving voor het Nationaal Instituut voor de Rechten van de Mens nog eens zou worden nagegaan of de taakomschrijving van het College bescherming persoonsgegevens (Cbp) op het gebied van de wetgevingsadvisering wel voldoende nauwkeurig is geformuleerd. Ondergetekenden hebben met name bezien of er in het licht van de formulering van de adviestaak van het Cmgb aanleiding is om artikel 51, tweede lid, van de Wet bescherming persoonsgegevens aan te passen. Daartoe lijkt geen noodzaak te bestaan. De keuzes die zijn gemaakt ten aanzien van de adviestaak van het Cmgb laten uitdrukkelijk de mogelijkheid open voor een zekere parallelle tussen advisering door het Cmgb en het Cbp over wetgevingsvoornemens. Beide adviesorganen hebben de mogelijkheid tot samenwerking om de eendracht in de advisering te bevorderen. Dat brengt met zich dat de taakomschrijving van het Cbp als wetgevingsadviseur geen verandering hoeft te ondergaan en dat de formele taakomschrijving ongewijzigd blijft, met inbegrip van de uit de systematiek van de Wet bescherming persoonsgegevens voortvloeiende beperkingen daarvan.

5.6. Verhouding tot internationale en Europese regelgeving

Zoals in hoofdstuk 2 is aangegeven wordt met de oprichting van een mensenrechteninstituut uitvoering gegeven aan de oproep van de VN en de Raad van Europa. De Paris Principles zijn dan ook bepalend geweest bij het opstellen van onderhavig wetsvoorstel. De minimale eisen die daarin zijn opgenomen, zijn gevolgd en ingevuld, zodat het Cmgb de A-status kan verkrijgen.

6. Consultatie

(Aan te vullen n.a.v. reacties)

II ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Hoofdstuk 1. Instelling en taak

Artikel 1

Eerste lid

Het mensenrechteninstituut krijgt de naam "het College voor mensenrechten en gelijke behandeling". In het algemeen deel van deze toelichting is ingegaan op de keuze voor deze naam: het kabinet acht een voorwaarde voor de integratie dat gelijke behandeling als taak niet aan belang inboet.

Tweede lid

In deze bepaling is de taak van het Cmgb vervat: de bescherming van de mensenrechten, in het bijzonder de gelijke behandeling, en bevordering van de naleving daarvan in Nederland. Deze taakopdracht is breed gehouden en kan door het Cmgb zelf nader worden ingevuld. Een dergelijke brede taakopdracht is wenselijk in het licht van de eisen die gesteld worden in de Paris Principles. Volgens de Paris Principles dient een mensenrechteninstituut in staat te zijn zijn prioriteiten vast te stellen op basis van een wettelijk omschreven taakopdracht waarin de bevoegdheid is vastgelegd om zelfstandig, vrij van sturing door de overheid zijn taken uit te oefenen.

Artikel 2

De wet wordt van toepassing in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Dit betekent dat het Cmgb ook hier zijn taken zal uitvoeren. In de inwerkingtredingsbepaling wordt het mogelijk gemaakt dat een gedeelte van de wet voor de openbare lichamen op een ander moment in werking treedt.

Artikel 3

Onderdeel a

De taak die de Commissie gelijke behandeling had ten aanzien van onderzoek en oordeelsvorming op het terrein van de wetgeving gelijke behandeling (artikel 12 Awgb) wordt ongewijzigd overgedragen aan het College voor mensenrechten en gelijke behandeling.

Het is en blijft van groot belang dat mensen die menen gediscrimineerd te zijn, zich op eenvoudige wijze kunnen wenden tot een afzonderlijk overheidsorgaan dat is belast met het toezicht op de naleving van de wetgeving op het terrein van gelijke behandeling. Dit is een van de vereisten voor een effectieve bestrijding van discriminatie. Het Cmgb is daarom de handhaver van de wetgeving op het terrein van gelijke behandeling. In de toelichting bij artikel 7 wordt verder ingegaan op deze taak van het College.

Onderdeel b en c

Een belangrijke taak van het Cmgb wordt het beschermen van de mensenrechten en het bevorderen van de naleving daarvan in Nederland. Daarbij hoort het doen van onderzoek naar mogelijke (stelselmatige) schendingen van mensenrechten en het recht op gelijke behandeling of naar het niveau van bescherming van deze rechten op een specifiek terrein. Het Cmgb moet onafhankelijk en zelfstandig kunnen beslissen of het College onderzoek wil doen en hierover wil rapporteren. Daarnaast kan het Cmgb ook bijdragen aan onderzoek, inhoudelijk of financieel. Het Cmgb zal bijvoorbeeld een onderzoek kunnen doen naar het ingrijpen van de overheid in de persoonlijke levenssfeer van verdachte burgers. Zo'n onderzoek is van een andere aard dan het op schriftelijk verzoek onderzoeken of er een onderscheid is of wordt gemaakt en het onderzoek uit eigen beweging of er *stelselmatig* onderscheid is of wordt gemaakt, bedoeld in onderdeel a en artikel 7. Het is echter niet de taak van het Cmgb om individuele klachten over de schendingen van andere mensenrechten dan gelijke behandeling te behandelen. Dit wil echter niet zeggen dat het Cmgb niet een onderzoek kan doen naar de schending van een ander mensenrecht dan gelijke behandeling in een individueel geval.

Het Cmgb kan rapporteren over eigenstandig verricht onderzoek en over uitgevoerde werkzaamheden. Bovendien zal het Cmgb ook aanbevelingen kunnen doen hoe verbetering te brengen in de situatie of om te gaan met bepaalde praktijken. Het Cmgb kan uiteraard zelfstandig beslissen om deze rapporten, onderzoeken of aanbevelingen openbaar te maken.

Het Cmgb zal tevens rapportages opstellen over de bescherming van mensenrechten en gelijke behandeling in internationaal verband. De Verenigde Naties wil behalve een rapportage van de regering ook graag een (schaduw)rapportage van een onafhankelijke organisatie of onafhankelijk instituut. De Cgb schrijft nu rapportages op het terrein van de gelijke behandeling, zoals rapportages naar aanleiding van de regeringsrapportage over de Convention on the Elimination of Racial Discrimination (CERD) en Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women (CEDAW). Een voorbeeld van een toekomstige rapportagetaak ligt bij het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Het Cmgb kan zelf rapportages opstellen en de Nederlandse mensenrechtenorganisaties ondersteunen door bij te dragen aan hun rapportages of informatie hierover te verstrekken.

Onderdeel d

Deze taak wordt bij de artikelsgewijze toelichting bij artikel 4 nader toegelicht.

Onderdeel e en f

Er is in Nederland behoefte aan een laagdrempelig, deskundig en objectief centrum, waar behalve overheden ook het bedrijfsleven en de burger terecht kunnen voor een richtinggevend antwoord op vragen over kwesties waarbij mensenrechten in het geding zijn.

Een van de taken die daarom nu wettelijk wordt opgedragen aan het Cmgb is het geven van voorlichting. De Cgb fungeert nu als een loket voor vragen op het terrein van gelijke behandeling, door middel van de website, een telefonisch spreekuur, bijeenkomsten, lezingen, trainingen, campagnes en een lespakket. Deze taak wordt nu wettelijk vastgelegd voor het Cmgb en uitgebreid naar het brede mensenrechtenterrein.

Bij vragen zal het Cmgb in veel gevallen doorverwijzen naar andere instanties, zoals de Nationale ombudsman of het College bescherming persoonsgegevens. Naast de huidige oordelen en onderzoekstaak van de Cgb, zal het Cmgb geen individuele klachten in relatie tot het bredere

mensenrechtenterrein gaan behandelen. De Nationale ombudsman behandelt klachten over bestuursorganen, ook waar het raakt aan mensenrechten.

Door voorlichting, aandacht voor, educatie en publiciteit wordt bijgedragen aan de bekendheid van mensenrechten en gelijke behandeling en de inspanningen om schendingen hiervan tegen te gaan. Ook hier is het aan het Cmgb zelf te bepalen aan wie en op welke wijze mensenrechteneducatie en voorlichting het meest effectief zijn.

Onderdeel g

Nederlandse, Europese en internationale organisaties hebben behoefte aan een centraal en herkenbaar aanspreekpunt, waar zij informatie kunnen vragen en expertise kunnen aanboren en delen. Zij missen een nationaal centrum waarmee zij hun activiteiten en strategie kunnen afstemmen en kunnen overleggen over een gezamenlijke aanpak.

Het Cmgb gaat daarom de functie vervullen van centraal informatiepunt voor contacten met organisaties en instellingen binnen en buiten Nederland, inzake mensenrechtenbescherming. Het Cmgb zal zijn taken kunnen uitvoeren door samen te werken en contact te onderhouden met maatschappelijke organisaties. De noodzaak hiervan is onderstreept in de Paris Principles. Voor het draagvlak en de effectiviteit van het Cmgb is het van belang dat het College op de hoogte is van wat er leeft in de maatschappij. Bij de samenwerking tussen het Cmgb en andere instellingen, organisaties en organen, kan ook behoren dat het College advies uitbrengt of ondersteuning biedt bij advisering door deze organen.

Hoe het Cmgb dit contact en deze samenwerking vormgeeft is aan de organisatie zelf.

Het Cmgb wordt aanspreekpunt voor de VN, de Raad van Europa, de OVSE, de EU-instellingen en voor andere instituten. Sommige verdragen schrijven voor dat de nationale regering samenwerkt met de desbetreffende niet-gouvernementele organisaties (NGO's), bijvoorbeeld bij het Internationaal Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap en verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie (ILO). Ook bij deze samenwerking kan het Cmgb een faciliterende rol vervullen. Bovendien kan het Cmgb deelnemen aan de UN Group of National Human Rights Institutions en andere internationale overlegstructuren en projecten. Een nationaal mensenrechteninstituut heeft hierin alleen stemrecht als dit instituut op grond van de Paris Principles de A-status heeft.

Onderdeel h

Het Cmgb kan adviseren ten aanzien van de totstandkoming en tijdige ratificatie van verdragen op het gebied van de rechten van de mens en gelijke behandeling. Het Cmgb kan ook adviseren over de vraag welke regelgevende en organisatorische maatregelen nodig zijn, wil Nederland effectief zijn verdragsverplichtingen nakomen. Het Cmgb kan hierop de aandacht vestigen door bijvoorbeeld een rapport uit te brengen, aanbevelingen te doen of contact te zoeken met (inter)nationale en Europese instellingen of de pers.

Artikel 4

Adviezen zijn een belangrijk instrument om het bewustzijn van mensenrechten en het recht op gelijke behandeling te bevorderen en ervoor te zorgen dat deze worden nageleefd. Ook kan door middel van adviezen antwoord worden gegeven op meer algemene vragen die op dit terrein spelen. In de Paris Principles is eveneens neergelegd dat een nationaal instituut voor de rechten van de mens moet kunnen adviseren over wet- en regelgeving.

Het kabinet wijkt om deze redenen af van de Aanwijzingen voor de regelgeving (Ar 124c, tweede lid). Deze aanwijzing stelt dat het niet is toegestaan aan een zelfstandig bestuursorgaan adviestaken op te dragen ten aanzien van algemeen verbindende voorschriften of te voeren beleid van het Rijk.

Het is regeringsbeleid om geen wettelijke adviesverplichtingen voor de overheid te creëren. Het wordt dan ook niet verplicht advies te vragen aan het Cmgb. Het zal uiteraard in bepaalde gevallen wel in de rede liggen om dat te doen.

Het Cmgb kan adviseren in gevallen waarin (een wijziging van) wet- en regelgeving of beleid dat direct of indirect invloed heeft op de bescherming van mensenrechten en gelijke behandeling in Nederland. Dit betekent dat het Cmgb niet alleen om advies kan worden gevraagd over de implementatie van verdragen of richtlijnen op het terrein van mensenrechten en gelijke behandeling, maar ook over nationale wetgeving die direct of indirect invloed hierop heeft.

Hoewel het wenselijk is dat het Cmgb veelvuldig om advies wordt gevraagd en dit advies ook gaat geven, is het van belang dat het College, gezien zijn beperkte capaciteit, zijn andere taken ook naar behoren kan blijven vervullen. Het mensenrechtenterrein is breed en de reikwijdte van de adviestaak daarmee ook. Daarom is er voor gekozen slechts voor een gedeelte van de verzoeken het Cmgb te belasten met de plicht te adviseren.

Als om advies wordt gevraagd over wetten, algemene maatregelen van bestuur of ministeriële regelingen door een of meer Ministers of de Eerste of Tweede Kamer heeft het Cmgb de plicht te adviseren. Dit ligt anders bij een adviesaanvraag afkomstig van andere bestuursorganen: in dat geval *kan* het Cmgb adviseren, maar bestaat hiertoe geen plicht. Bovendien heeft het Cmgb geen plicht om te adviseren aan bestuursorganen en de Eerste en Tweede Kamer over beleid. Het Cmgb kan tevens uit eigen beweging adviseren aan alle bestuursorganen en de Eerste en Tweede Kamer over alle algemeen verbindende voorschriften en beleid. Het Cmgb is bij een advies uit eigen beweging verplicht de Minister(s) en de beide Kamers der Staten-Generaal hierover te informeren. Dit vloeit voort uit artikel 18 van de Kaderwet adviescolleges.

Het ligt in de rede dat het Cmgb bij een advies over beleid of wetgeving ook de toepassing van dat beleid in de praktijk kan en zal betrekken. Aangezien het Cmgb geen individuele klachtenbehandeling op het brede mensenrechtenterrein als taak krijgt, is het niet de bedoeling dat het Cmgb adviseert over de toepassing van beleid in een individuele casus. Het is echter niet uitgesloten dat in uitzonderlijke gevallen het onderzoek naar een individueel geval ook zal leiden tot een beleidsadvies.

Het werkterrein van het College bescherming persoonsgegevens (Cbp) heeft raakvlakken met het werkterrein van het Cmgb. Het ligt voor de hand dat het Cmgb zich terughoudend opstelt bij kwesties die specifiek gaan over verwerking van persoonsgegevens. Maar het is ook denkbaar dat het juist wenselijk is dat beide organisaties over een kwestie adviseren. Artikel 24 van de Kaderwet adviescolleges regelt de samenwerking tussen beide adviescolleges in zo'n geval: het Cmgb en het Cbp kunnen gezamenlijk advies uitbrengen en zijn daartoe verplicht, indien dat bij het adviesverzoek is verzocht.

Hoofdstuk 2. Bevoegdheden

Artikel 5

De Paris Principles schrijven voor dat het mensenrechteninstituut in voldoende mate informatie moet kunnen opvragen. Een mensenrechteninstituut kan immers niet naar behoren zijn taken uitoefenen wanneer het niet over voldoende informatie beschikt om te beoordelen of er daadwerkelijk sprake is van een schending van mensenrechten.

Een van de huidige bevoegdheden van de Cgb is dat zij alle inlichtingen en bescheiden kan vorderen die voor de vervulling van haar taak noodzakelijk zijn. Deze bevoegdheid wordt ook aan het Cmgb toebedeeld. Dit artikel is daarom ongewijzigd overgenomen uit de Algemene wet gelijke behandeling (artikel 19). Het Cmgb is uiteraard wel gehouden aan een geheimhoudingsplicht met betrekking tot vertrouwelijke gegevens. Dit vloeit voort uit artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, en artikel 2:5, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 6

Eerste lid

Het Cmgb krijgt de bevoegdheid zich tot de rechter te wenden, die een bindende uitspraak kan geven of een gedraging in strijd is met de wetgeving gelijke behandeling of een mensenrecht. Er kunnen immers redenen zijn voor het Cmgb een rechterlijke uitspraak, als voorlopige voorziening of in de vorm van definitieve geschillenbeslechting, te vorderen. Te denken is aan situaties waarin de ernst van het gemaakte onderscheid of schending van het mensenrecht of de wetgeving gelijke behandeling, de verwachte precedentwerking of de aard van de afweging van de in het geding zijnde belangen daartoe aanleiding geven. Deze bevoegdheid moet dan ook worden gezien als het sluitstuk van het mandaat dat een effectieve bescherming van de rechten van de mens en het recht op gelijke behandeling moet omvatten.

Deze bevoegdheid is tot op heden door de Cgb (vergelijk artikel 15 Awgb) niet gebruikt. Het ligt voor de hand deze bevoegdheid voor het brede mensenrechtenterrein incidenteel toe te passen voor het voeren van een proefproces. De regel blijft dat individuele slachtoffers van

mensenrechtenschendingen zo nodig zelf naar de rechter stappen. Het Cmgb krijgt immers niet tot taak individuele klachten te behandelen op het brede mensenrechtenterrein.

Ook in het geval het Cmgb geen vordering in rechte doet, kan het Cmgb desgevraagd zijn expertise in een rechterlijke procedure gebruiken. Het Cmgb kan als deskundige optreden in rechtszaken, wanneer een lid van het Cmgb wordt opgeroepen door de rechter.

Tweede lid

Het ligt voor de hand dat het Cmgb afziet van gebruikmaking van de bevoegdheid een vordering in rechte te doen, indien de benadeelde daartegen bezwaar heeft.

Hoofdstuk 3. Onderzoek en oordeel gelijke behandeling

Dit hoofdstuk is niet van toepassing in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. In de toelichting bij artikel 2 is dit nader toegelicht.

Artikel 7

Eerste, tweede en derde lid

Het eerste tot en met derde lid zijn ongewijzigd overgenomen uit de Algemene wet gelijke behandeling. Deze wettelijke taakopdracht zorgt ervoor dat net als de Cgb, het Cmgb ook de naleving van het verbod van onderscheid kan bevorderen. Het oordeel of in strijd met de wetgeving gelijke behandeling (Algemene wet gelijke behandeling, Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen of artikel 646 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek) is gehandeld is daarbij zijn voornaamste middel. Daarnaast heeft het College de bevoegdheid uit eigen beweging een onderzoek in te stellen naar vormen van stelselmatige discriminatie.

Het oordeel heeft noch de kracht van bindend advies noch van een (pseudo)rechterlijke uitspraak. De wet verbindt aan de resultaten van een onderzoek geen specifieke rechtsgevolgen. Het zijn het gezag en de deskundigheid van het Cmgb die bepalend zijn voor wat de rechter, het bestuur, belanghebbenden of betrokkenen met eventuele bevindingen en aanbevelingen doen. Primair beoogt deze constructie door het geven van een gezaghebbend en deskundig advies partijen in een conflict bij elkaar te brengen.

Het Cmgb kan op schriftelijk verzoek van iemand die zich gediscrimineerd acht, onderzoeken of een verboden onderscheid is of wordt gemaakt. Zo'n schriftelijk onderzoek kan ook worden ingediend door personen en instellingen die willen weten of zij een verboden onderscheid maken, alsmede door ondernemingsraden en belangenorganisaties. Het Cmgb is bevoegd tot onderzoek en beoordeling van onderscheid als bedoeld in de wetgeving gelijke behandeling.

Het Cmgb biedt aldus een extra mogelijkheid om de naleving van de wetgeving gelijke behandeling te bevorderen. De procedure bij het Cmgb is betrekkelijk informeel en er zijn voor de aanvrager geen kosten aan verbonden (geen griffierecht of het risico van een veroordeling in de kosten). In het besluit werkwijze Commissie gelijke behandeling wordt de procesgang geregeld.

Artikel 8

Dit artikel is ongewijzigd overgenomen uit de Algemene wet gelijke behandeling (artikel 13).

Eerste lid

Het eerste lid regelt aan wie het oordeel bekend wordt gemaakt.

Tweede lid

Het Cmgb kan aan zijn oordeel ter voorkoming van onderscheid aanbevelingen toevoegen. Veelal zal dat geschieden, als strijd met de wet is geconstateerd. De aanbevelingen kunnen betrekking hebben op onder meer het beleid, op een concreet geval of feitelijke omstandigheden.

Derde lid

Het Cmgb kan zijn oordeel ter kennis brengen van betrokken Ministers, van organisaties van werkgevers en werknemers uit het beroepsleven of van overheidspersoneel, van eindgebruikers van goederen of diensten en van de betrokken overlegorganen. De strekking van deze bepaling is de betrokken organisaties op de hoogte brengen van (belangwekkende) oordelen over de handhaving van het discriminatieverbod. In veel gevallen wordt het oordeel geanonimiseerd kenbaar gemaakt.

Artikel 9

Dit artikel is ongewijzigd overgenomen uit de Algemene wet gelijke behandeling (artikel 14). De mogelijkheid van toegang tot het Cmgb bij onderscheid op andere dan in het wetsvoorstel vermelde gronden is uitgesloten. Tevens moet het belang van de verzoeker of het gewicht van de gedraging voldoende zijn om een onderzoek in te stellen. Deze uitzondering is bedoeld om aan te sluiten bij hetgeen in vergelijkbare wetten en regelingen gebruikelijk is alsmede in verband met de in de praktijk gebleken behoefte. Daarnaast is een beperking in tijd opgenomen. Uiteraard dient het Cmgb de verzoeker mede te delen wanneer wordt afgezien van het doen van onderzoek.

Hoofdstuk 4. Samenstelling en werkwijze

Artikel 10

Eerste lid

De regering was bij het oprichten van de Commissie gelijke behandeling van mening dat een commissie van relatief beperkte omvang het meest geschikt is en wil dit ook voor het Cmgb handhaven. Leden die (een belangrijk deel van) hun weektaak aan de Cmbg besteden kunnen hun expertise ten volle inzetten. Via het plaatsvervangend lidmaatschap kan worden voorzien in aanvullende deskundigheid op specifieke gebieden. Daarom wordt voorgesteld het aantal leden te stellen op minimaal negen en maximaal twaalf leden. De Cgb heeft momenteel negen leden. In de praktijk blijken ook minimaal negen leden nodig te zijn. Er kunnen ook leden parttime worden benoemd. Volgens de Paris Principles moeten er echter leden zijn die fulltime zitting hebben in het Cmgb. Aangezien er maximaal twaalf leden benoemd mogen worden en de taken naar verwachting met niet minder dan negen fulltime leden gedaan zullen kunnen worden, zullen er nu en in de toekomst zeker fulltime leden voor het Cmgb benoemd moeten blijven worden. Overigens moge duidelijk zijn dat een dergelijke flexibiliteit in het aantal leden niet kan leiden tot een overschrijding van het vastgestelde budget voor het Cmgb. Op het moment van inwerkingtreding van deze wet worden de leden van de Cgb van rechtswege benoemd als leden van het Cmgb. Bij toekomstige benoemingen zal eveneens aandacht besteed worden aan voldoende kennis en betrokkenheid van de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba in het Cmgb.

Tweede lid

Een van de eisen die de Paris Principles stellen aan het instituut is de pluriforme vertegenwoordiging. Het creëren van diversiteit, door middel van het laten doorklinken van alle geluiden in de maatschappij kan echter op verschillende manieren worden ingevuld. De Paris Principles geven landen ruimte om de pluriformiteit te organiseren op een manier die het best past binnen de context van het desbetreffende land. Voor het Cmgb wordt de pluriformiteit ingevuld door in de wet op te nemen dat gestreefd wordt naar een diverse samenstelling in achtergrond en kennis.

Door in het takenpakket van het Cmgb op te nemen dat het College moet samenwerken met nationale, Europese en internationale organisaties wordt bereikt dat ook de inspraak van de (afgevaardigden) van diverse belangengroepen wordt gewaarborgd.

De waarborg van de onafhankelijkheid en deskundigheid van de leden is voorts in de persoon van de leden gelegen. De eigen deskundigheid, ervaring en kennis van de leden zijn bepalend.

Deskundigheid ziet in dit verband op juridische deskundigheid alsmede deskundigheid op het terrein van mensenrechten en gelijke behandeling en deskundigheid op terreinen waar mensenrechten ingrijpen. De specifieke deskundigheden zullen evenwichtig gespreid dienen te zijn over de verschillende leden. Wanneer er een lacune is op een bepaald terrein, bestaat de mogelijkheid daarin te voorzien door plaatsvervangende leden op die deskundigheden te selecteren.

Derde lid

In het huidige artikel 16, tweede lid, van de Awgb is vastgelegd dat de voorzitter en beide ondervoorzitters van de Cgb moeten voldoen aan de vereisten voor benoembaarheid tot rechterlijk ambtenaar. Kort gezegd dienen deze drie leden een opleiding tot meester of Master op het gebied van het recht te hebben afgerond of een Europese equivalent daarvan.

In het onderhavige wetsvoorstel wordt voorgesteld dat de voorzitter en één van de ondervoorzitters moeten voldoen aan deze vereisten. Hiermee wordt ruimte gegeven voor het aantrekken van een ondervoorzitter voor de brede mensenrechtentaken die een andere dan juridische achtergrond heeft.

Vierde lid

De leden van het Cmgb zullen, net als nu bij de Cgb, worden benoemd door de Minister van Justitie, in overeenstemming met de Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Het College draagt de leden bij de Minister van Justitie voor. Thans is de voordacht door de Commissie nog in het Besluit rechtspositie leden Commissie gelijke behandeling geregeld, maar er wordt nu voor gekozen dit in de wet op te nemen.

Vacatures worden publiekelijk bekendgemaakt, waarbij ook specifiek aandacht wordt besteed aan het bereiken van het brede maatschappelijk middenveld.

Vijfde lid

Ten einde de onafhankelijkheid van de leden en plaatsvervangende leden van het Cmgb te benadrukken wordt in artikel 10, vijfde lid, geregeld dat het in de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren (Wrra) bepaalde over ontslag, schorsing en disciplinaire maatregelen, met enkele uitzonderingen, van overeenkomstige toepassing is. Dit is thans geregeld in artikel 16, vierde lid van de Algemene wet gelijke behandeling. Dit impliceert dat noch de Minister van Justitie noch een andere Minister invloed kan uitoefenen op de oordeelsvorming van het Cmgb. In een rechtspositiebesluit worden regels gesteld waarmee de onafhankelijkheid verder is geborgd.

Voorgesteld wordt om het bepaalde in dit artikel, in vergelijking met artikel 16, vierde lid, van de Algemene wet gelijke behandeling, op enkele punten nader te verduidelijken alsmede om enkele onvolkomenheden te herstellen. Ten eerste wordt een bevoegdheid opgenomen die strekt tot het opleggen van een schriftelijke waarschuwing aan de voorzitter van het Cmgb. Deze bevoegdheid wordt toebedeeld aan de president van het gerechtshof te 's Gravenhage. Ten tweede wordt buiten twijfel gesteld dat artikel 10, vijfde lid, ook voor de plaatsvervangende leden volledig toepassing vindt. Ten derde wordt verduidelijkt dat de in overeenkomstig toepasselijke Wrra-artikelen voor de Kroon, op voordracht van de minister van Justitie, voorziene besluitvorming, ten aanzien van de leden en plaatsvervangende leden van het Cmgb, in lijn met het bepaalde in artikel 10, derde en zesde lid, door de minister van Justitie geschiedt. Ten vierde wordt voor in twee Wrra-artikelen aan de functionele autoriteit toegekende bevoegdheden bepaald dat de uitoefening hiervan ten aanzien van de leden en plaatsvervangende leden van het Cmgb, mede gelet op het bepaalde in het vijfde lid, onderdeel a, toekomt aan de voorzitter van het Cmgb.

Zesde lid

De Paris Principles schrijven voor dat de leden benoemd worden door een officieel besluit waarin de duur van het lidmaatschap is vastgelegd. De benoemingstermijn is zes jaar. Dit is van belang voor de continuïteit.

Artikel 11

Het Cmgb draagt het personeel voor het bureau voor aan de Minister van Justitie. Hiermee is de onafhankelijkheid voldoende gewaarborgd: de Minister kan immers niet zonder voordracht van het Cmgb personeel aannemen of ontslaan.

Artikel 12

Dit artikel is ongewijzigd overgenomen uit de Algemene wet gelijke behandeling. Het artikel strekt ertoe de ondersteuning van het Cmgb door ambtenaren of andere personen te regelen.

Artikel 13

Eerste lid

Het Cmgb vormt afdelingen, waarvan er één belast is met het geven van oordelen en het doen van onderzoek op het terrein van gelijke behandeling. Dit geeft de zekerheid dat het Cmgb zich zal blijven bezig houden met de oordelende taak. Aard en omvang van de huidige activiteiten van de Cgb zullen onverkort de aandacht krijgen. Door de juiste beleidsmatige keuzes en prioriteitstelling zal de toevoeging van nieuwe taken op het brede mensenrechtenterrein leiden tot een synergie in de werkzaamheden op beide terreinen.

Het onderhavige wetsvoorstel laat de wijze waarop het Cmgb de interne organisatie vorm geeft over aan het Cmgb. Dit geeft het Cmgb de mogelijkheid afhankelijk van het werkaanbod, de wijze van werken te bepalen.

Tweede lid

Deze bepaling is overgenomen uit de Algemene wet gelijke behandeling (artikel 21, eerste lid). Het Besluit werkwijze Commissie gelijke behandeling, waar deze onderwerpen in zijn geregeld, zal worden aangepast.

Derde lid

Vanwege de Evaluatiewet Awgb (Stb. 2005, 516) bevat het tweede lid van artikel 21 van de Awgb een grondslag om de rechtspositie van de leden van het Cmgb, in ruimere zin dan voorheen, nader te regelen. Daarbij is een aantal rechtspositionele onderwerpen opgesomd die in elk geval bij algemene maatregel van bestuur regeling moeten vinden. Deze opsomming is overgenomen uit artikel 21 van de Algemene wet gelijke behandeling maar met enige aanpassing. Voor enkele van de genoemde onderwerpen geldt namelijk dat hiervoor in de wet reeds een afdoende regeling is opgenomen (bijvoorbeeld disciplinaire maatregelen, schorsing) of bij nader inzien vooralsnog geen reden bestaat om hierover enige regelgeving tot stand te brengen (bijvoorbeeld loopbaanvorming). Tegelijkertijd ontbreken in de opsomming enige onderwerpen waarvoor geldt dat aan een regeling bij algemene maatregel van bestuur voor de leden van het Cmgb juist zonder meer behoefte bestaat (bijvoorbeeld vakantie, voorzieningen bij ziekte en arbeidsongeschiktheid). Met het oog hierop wordt de opsomming van onderwerpen, die bij algemene maatregel van bestuur worden geregeld, gewijzigd. Een en ander betekent niet dat hierdoor niet meer genoemde onderwerpen voortaan geen regeling bij algemene maatregel van bestuur kunnen krijgen; de in artikel 13, derde lid, vermelde opsomming is immers niet limitatief.

Aangezien artikel 14 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen voorschrijft dat aan het lidmaatschap van een zelfstandig bestuursorgaan een bezoldiging dan wel een schadeloosstelling is verbonden, en deze door de Minister wordt vastgesteld, kunnen bepalingen daaromtrent in het derde lid vervallen. De bezoldiging dan wel de schadeloosstelling wordt voortaan bij ministeriële regeling vastgesteld door de minister van Justitie.

Vierde lid

Voor de plaatsvervangende leden van het Cmgb geldt dat zij, in plaats van bezoldiging, zittingsgeld ontvangen, alsmede een vergoeding van reis- en verblijfkosten. Conform artikel 14 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen worden ook de bepalingen omtrent zittingsgeld en de vergoeding van reis- en verblijfkosten voor de plaatsvervangende leden door de minister van Justitie in een ministeriële regeling opgenomen.

Daarnaast wordt ten opzichte van artikel 21, derde lid, een grondslag gecreëerd om de rechtspositie van de plaatsvervangende leden bij algemene maatregel van bestuur te regelen. Een onderwerp dat ook voor de plaatsvervangende leden in elk geval nadere regeling behoeft is de beëdiging.

Een en ander betekent niet dat hierdoor niet meer genoemde onderwerpen voortaan geen regeling bij algemene maatregel van bestuur kunnen krijgen; de vermelde opsomming is immers niet limitatief.

Artikel 14

Het Cmgb stelt een bestuursreglement vast. In dat bestuursreglement kunnen bijvoorbeeld regels worden opgenomen over het financiële beheer en de administratieve organisatie, alsmede over werkwijzen en procedures. Daarnaast is het ook mogelijk hierin eventuele procedures voor de betrokkenheid van andere maatschappelijke organisaties te regelen.

Artikel 11 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen bepaalt dat de Minister van Justitie het bestuursreglement goedkeurt.

Artikel 15

Eerste lid

Artikel 12 van de Kaderwet is niet van toepassing wegens het onafhankelijke karakter van dit zelfstandig bestuursorgaan. De van toepassing zijnde procedure voor het opleggen van disciplinaire maatregelen, schorsing en ontslag uit hoofdstuk 6a van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren verhoudt zich niet met het bepaalde in artikel 12 van de Kaderwet. Daarnaast is artikel 21 van de Kaderwet niet van toepassing: de bevoegdheid van de Minister om beleidsregels vast te stellen met betrekking tot de taakuitoefening door een zelfstandig bestuursorgaan. Ook dit heeft te maken met de gewenste onafhankelijkheid van politieke organen en het feit dat het Cmgb uitspraken doet over de Staat zelf. De Minister moet niet de inhoud en de wijze van uitvoering van de taken kunnen bepalen.

Tweede lid

In deze bepaling wordt een geclausuleerde uitzondering gemaakt op artikel 20 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen. Het Cmgb hoeft de regering geen inlichtingen te verstrekken over lopende onderzoeken of oordelen op het terrein van gelijke behandeling. Dit houdt verband met de onafhankelijkheid van het Cmgb. Het College moet zelfstandig tot een oordeel kunnen komen en zijn onderzoek kunnen uitvoeren, zonder bemoeienis van de regering.

Derde lid

In deze bepaling wordt een uitzondering gemaakt op de uit artikel 22 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen voortvloeiende bevoegdheid van de Minister om besluiten te vernietigen. Het gaat hier om de besluiten in de zin van de Algemene wet bestuursrecht, te weten een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling. Hoewel in het kader van de oordelende en onderzoekstaak meestal geen sprake zal zijn van besluiten, wordt hiermee uitgesloten dat de Minister deze kan vernietigen. Ook dit houdt verband met de vereiste onafhankelijkheid.

Hoofdstuk 5. Verslag en rapport

Artikel 16

Aangezien artikel 18 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen voorschrijft dat het jaarverslag wordt gezonden aan de Minister die het aangaat en beide kamers der Staten-Generaal, is het niet langer noodzakelijk dit in de wet op te nemen. Het Cmgb maakt het verslag, net als de Cgb dit nu conform artikel 20, eerste lid, van de Algemene wet gelijke behandeling, doet, openbaar en stuurt dit aan verschillende adviesorganen, zoals het College Bescherming Persoonsgegevens.

Artikel 17

Het Cmgb stelt, net als de Cgb nu, elke vijf jaar een rapport over zijn bevindingen ten aanzien van de praktijk de wetgeving gelijke behandeling op. In plaats van de evaluatie over hoofdstuk 2 van de Algemene wet gelijke behandeling, zal het Cmgb elke vijf jaar een evaluatie opstellen over de werking in de praktijk van het onderhavige wetsvoorstel.

Hoofdstuk 6. Wijziging andere wetten

Artikel 18

Aangezien alle bepalingen uit hoofdstuk 2 van de Algemene wet gelijke behandeling zijn overgenomen in het onderhavige wetsvoorstel, kan dit hoofdstuk komen te vervallen.

Artikel 19 tot en met 25

Deze artikelen bevatten technische aanpassingen van enkele wetten waarin een verwijzing is opgenomen naar de Commissie gelijke behandeling.

Hoofdstuk 7. Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 26 tot en met 29

De leden, plaatsvervangende leden en het personeel van de huidige Commissie gelijke behandeling worden lid, respectievelijk werkzaam bij het College mensenrechten en gelijke behandeling met dezelfde rechtspositie als zij hadden. De lopende onderzoeken worden voortgezet door het Cmgb en het archief wordt aan het College overgedragen.

Artikel 30

Eerste lid

De wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Dit houdt verband met het feit dat nog twee onderliggende algemene maatregelen van bestuur moeten worden aangepast. Het streven is de wet op 1 januari 2011 in werking te laten treden. Daarmee zal vanaf die datum Nederland een mensenrechteninstituut hebben. In de tijd voorafgaande aan inwerkingtreding van deze wet zullen al voorbereidingen worden getroffen, zonder dat deze onomkeerbaar zijn om het Cmgb ook daadwerkelijk op 1 januari 2011 te kunnen laten functioneren.

Tweede lid

In deze bepaling wordt het mogelijk gemaakt dat de artikelen die betrekking hebben op de taak van Cmgb een onderzoek te doen naar en een oordeel te geven over de vraag of er onderscheid is gemaakt als bedoeld in de wetgeving gelijke behandeling (hoofdstuk 3 en artikel 3) op een ander moment in werking treden dan de overige artikelen van de wet. Dit houdt verband met het feit dat de wetgeving gelijke behandeling bij de transitie niet van toepassing wordt op de openbare lichamen. Het Cmgb kan een oordeel geven over de vraag of er onderscheid is gemaakt als bedoeld in de Algemene wet gelijke behandeling, de Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen of artikel 646 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek. Aangezien desbetreffende wetten bij de transitie nog niet van toepassing worden in de openbare lichamen, is het ook niet mogelijk dat het College al oordelen gaat geven.

Op grond van de Slotverklaring van 11 oktober 2006 is steeds het uitgangspunt geweest dat bij aanvang van de nieuwe staatsrechtelijke positie van de drie eilanden de Nederlands-Antilliaanse regelgeving die daar tot de datum van transitie van kracht was, zal blijven gelden en dat Nederlandse regelgeving na de overgang geleidelijk zal worden ingevoerd.

Het gelijkheidsbeginsel van artikel 1 van de Grondwet en internationale verdragen zullen op Bonaire, Sint Eustatius en Saba wel van toepassing zijn. De inwoners van de drie eilanden kunnen evenals het Europees deel van Nederland aanspraak maken op de bescherming van de Grondwet, met inbegrip van het gelijkheidsbeginsel zoals dat is vastgelegd in artikel 1. Er bestaat dus bescherming tegen ongelijke behandeling. Zo is er beroep mogelijk tegen een beschikking genomen op grond van de Wet administratieve rechtspraak BES bij ongelijke behandeling door de overheid. Bovendien bevat het Wetboek van Strafrecht BES een aantal bepalingen voor strafbaarstelling van discriminatie (de artikelen 143b tot en met 143e). Daarnaast is het mogelijk bij de rechter te vorderen dat een gedraging van een particulier onrechtmatig is. Bezien zal worden op welke termijn de desbetreffende wetten op het terrein van gelijke behandeling en de daarmee samenhangende bevoegdheden van de Cmgb ingevoerd kunnen worden.

Deze mogelijkheid voor afwijkende inwerkingtreding geldt eveneens voor artikel 6 van het onderhavige wetsvoorstel. Dit artikel strekt ertoe de bevoegdheid van de Cmgb vast te leggen zich tot de rechter te wenden, die een bindende uitspraak kan geven over of een gedraging in strijd is met de wetgeving gelijke behandeling of een mensenrecht. Omdat het rechtssysteem op de

eilanden nog niet bekend is met de huidige mogelijkheid van een vordering in rechte door de Commissie gelijke behandeling, is besloten te bezien op welke termijn dit artikel wel van toepassing kan worden.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,

DE MINISTER VAN JUSTITIE,